

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Episcopiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ „ „ pe 1/2 de an 5 cor.
 „ România și străinătate pe an 14 fr.
 „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
 etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
 150 de cuvinte 6 cor. până la 200 de cuvinte
 8 cor., de aci în sus 10 coroane

Correspondențele să adresează redacțiunii

„FOAIA DIECEZANĂ“
 iar banii de prenumerațiune și inserțiunile la
 ADMINISTRAȚIUNEA
 Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Învitare la Abonament

Cu 1 Ianuarie 1907 deschidem nou abonament la „Foaia Diecezană“ cu prețul pus în fruntea foii.

Cu ocaziunea aceasta rugăm pe P. T. Abonenți să binevoiască a solvi restanțele și a reînoui abonamentul.

Școala și poporul

(Continuare și fine.)

Iată dară ce îndatoriri mari au învățătorii populari, iată ce sarcini grele zac pe umerii lor, iată problema cea sublimă și salutară, la a cărei rezolvire au să lucre învățătorii. Un câmp frumos de muncă, o viață spre jertfă.

Pentruca învățătorul să-și poată împlini conștiințios datorințele, așa cum pretind marele interese naționale dela dânsul, se înțel-ge, că mai întâi de toate trebuie să fie împăcat cu sine și cu soarta sa, trebuie să fie mulțămît. Mulțămîte învățătorul însă numai atunci, când știe că și-a împlinit conștiințios datorințele și el față de oficiul său, dar și alții față de el. Căci pe când sunt mari așteptările ce le avem astăzi dela învățătorii noștri, nu mai puțin mari sunt și datorințele poporului și ale autorităților noastre școlare precum și ale tuturor bărbaților luminați ai națiunii noastre față de învățător, față de acest factor în viața noastră națională.

Învățătorul român și astăzi în veacul al XX-lea e privit în multe locuri peste umăr, iar școala ca o greutate, ca o sarcină pe umerii poporului. Dotațiunea învățătorilor lasă mult de dorit în cele mai multe locuri.

Vedem, că pe terenul învățămîntului se fac în continuu reforme, cari tind la perfecțiunea învățămîntului. Bărbați luminați, pătrunși de adevărată iubire

cătră om nime, caută și născocesc mijloace, prin cari să ușur ze munca învățătorului în școală. Toate lucruri bune și salutare.

Nu vedem însă pe nime gîndindu-se și la bietul salar dascălesc, dacă stă acesta în raport cu munca sa uriașă și cum și-l primește de regulat? Și să se știe, că n-mica nu ajung toate proiectele reformatoare, dacă statul învățătoresc, care este pîrghia învățămîntului, este negles, nebăgat în samă și în stare deamă de compătămire.

Azi se pretinde dela învățător cultură deosebită, se pretinde îndeplinirea datorințelor cu scumpătate, progres în școală, exemplu demn de imitat în viața practică, în mijlocul poporului, însuflețire națională, maniere fine și mai câte și iar câte. Și cu drept cuvânt.

Ei, dar toate acestea învățătorul le poate îndeplini numai dacă e mulțămît. Și cum poate să fie el mulțămît, dacă familia sa se luptă cu suferințe cu neajunsuri, când câștigul lui, nu se ajunge nici pe pînca cea de toate zilele. De unde să-și procure dară cărțile pentru calificarea sa ulterioară, de unde să-și infiripeze o bibliotecă, care singură garantează trăinicia cunoștințelor învățătorului? Dar în lumea socială cum stăm cu autoritatea învățătorului, care e avizat la mila și grața poporenilor? Un om învățat a zis când-va: „Celce lucră neobosit pentru omenime, nu se cade să cerșască“.

Partea cea mai mare a dascălimii noastre, când e la facerea preliminarului cultului, trebuie să se umilească rugându-se de unul ori de altul ca să-i voteze bietul salar.

Când e la încasare iar așa, iar când e să-și capete ceva din ce biet și-a încasat, trebuie să-l împartă cu alții. Și cum și-l capătă de regulat? Trebuie să aștepte până toamna ori la toamna altui an mai bun.

Toți funcționarii, ba chiar și vécarii și purcarii satului trebuie împăcați cu finea anului, numai bietul dascăl trebuie să rămână în restanță, că „cum așteaptă Împăraratul să aștepte și dascălul“.

Se înțelege, că această icoană tristă a situațiilor învățătorilor noștri confesionali nu e generală, însă sunt destule cazuri de acestea deplărabile, cari pun pedeci în calea învățământului.

Nu se plânge învățătorimea noastră atât pentru micimea salariului, care deși intradevăr e mic și nu stă în proporțiune dreaptă cu munca învățătorului, dar mai mult se plânge pentru neregulata lui solvire.

Căci de și mic, așa cum e, de s'ar primi regulat, tot ar fi ce ar fi, dar așa să rămână în reștanță cu anii și învățătorul să sufere, e boală aceasta ce trebuie ori și cum curată, dacă, vom serioș îmbunătățirea școalelor noastre.

O reformă îmbunătățitoare trebuie să urmeze și bărbății luminați ai națiunii noastre în această afacere au cuvântul.

Eu după a mea modestă părere o spun așa:

Datorința statului ar fi ca să ia în mână soarta tuturor școalelor și a învățătorilor din țară, dând se înțelege fiecărei națiuni dreptul de liberă dezvoltare.

Tendințele statului însă le cunoaștem și în chipul cum statul voește să ajute cauza învățământului, noi ca Români nu o putem primi, căci ar fi nimicirea noastră națională.

Noi însă ca români în stat avem alt stat, avem biserica, avem Venerabilele Conzistoare diecezane, cari ar trebui să dispună de un fond comun de unde toți învățătorii să-și capete salariile regulat.

Spre scopul acesta, la fiecare consistor să se instaleze un oficiu deosebit pentru îngrijirea școalelor din dieceză în frunte cu referentul școlar ordinar.

Fiecare comună bisericească să se înscrie la acel fond comun solviind o sumă anuită după câte posturi de învățător are.

Și avem destule banchi românești, cari ar fi rugate a vărsa în fiecare an o sumă oare care la acel fond comun.

Fiecare comună să-și facă regulat prelininarul și repartitia cultului, să o subștearnă Venerabilului Consistor spre aprobare, și să îngrijască prin epitropia parohială a încassa regulat spesele cultului și tot din lună în lună ale trimitte casei diecezane respective fondului comun.

Preotul să fie răspunzător pentru regulata solvire și mitere a banilor la acel fond, căci în fiecare comună bisericească preotul e capul și dela buna sa chibzuință și vrere atârnă totul.

Fiecare învățător să-și capete pe lângă cuitanță, salariul regulat tot la 3 luni dela acel fond comun.

Urmând astfel poate s'ar află și inimi generoase, cari ar face și fundațiunii pe sama acestui fond comun, care are o menire atât de frumoasă. Și așa cu timpul acest fond ar crește și ar aduce roade însutite și binefăcătoare asupra școalei, asupra bisericii și asupra națiunii întregi.

În chipul acesta învățătorul va fi scutit de mizerie, și fiind plătit regulat, se va putea și aștepta dela dânsul o muncă mai intensivă, și mai rodnică

în toate privințele. Dânsul se va putea mișcă mai liber, va fi mai independent; nimbul învățătorului și al școalei se va ridica și prin ridicarea statului învățtoresc ridicăm națiunea însăși.

George Cătană
învățător.

Prelegeri din Literatura română

de profesorul Minea

Nicolae Nicolescu*

(1835—1871).

Nicolae Nicolescu e acela, care încheie seria poezilor lirice înainte de Eminescu. Gloria lui se întemează, când Bolintineanu era pe la sfârșit, iar poeziile lui sub titlul de *Poezii de N. N.* apărură în 1865, anul, când muri Filimon și A. Debarățeanu.

Neagoe Tomoșoiu, căci așa l-a chemat pe cel ce a voit, ca viața să-i fie o taină și un mister, s'a născut în Cornatul Săceșilor din o familie fruntașe la 16 Iunie 1835. Dinpreuna cu familia sa alungată de zăvra din 1848 trecu în România, statu cătăva vreme în Plocești, apoi în Buzău, la sgărcitul său unchiu, episcop al Buzăului, Filotei. De aici merse la Craiova, de unde prin concursul unor admiratori ai poeziilor sale fu trimis în 1858 la Paris. De aici se întoarse în 1861 la București. Numit director al liceului din Iași ajunsu în cercul literar *Ju-nimea*, unde oru apreciat drept un poet de valoare și pus alătura cu Alexandri, Bolintineanu, Alexandrescu și alții. Reintors la București fu cătva timp revizor școlar, mai apoi ca funcționar la arhive se stabili definitiv în București. Fu membru al *Atencului român*, colaborator al *Satyruului* lui B. P. Hașdeu etc.

Nicolescu e poetul durerii. Idealul lui rar și l-a aflat nici când în lumea aceasta prozaică. Durerea lui e durere adâncă, melancolia lui e profundă. Probabil viața lui sbuciumată a avut deosebită influință asupra creațiunii lui poetice. Cu toate acestea rar și-a cântat durerile sale, căci din poezia lui transpiră durerile altora, indeosebi ale neamului. Cu drept cuvânt s'a zis, că Nicolescu e cel mai cald poet român al simțirilor altruiste. Aceeaș fizionomie tristă și ură contra lumii haine transpiră din *O durere, Bătrânul, Agonia dreptului, Adevărați aleși, În memoria celor morți pentru patrie și libertate*, ca și din una din cele mai bune elegii ale sale *Dor și jală*.

Quintesența simțirii lui poetice se poate vedea din frumosul sonet, ce se începe în următorul chip:

* Aceste lecțiuni n'au dela pretenția de a apărea originale și autorul ar fi tare mulțumit, dacă în un loc, unde n'ai biblioteci mari la dispoziție, ar aunge deplinătatea informației.

Cel ce caută plăcerea într'a binelui iubire
Și curăzgiul a combate pentru cel nenorocit,
Voluptatea sufletească într'o nobilă gândire
A ela, numai acela poate zice, c'a trăit.

Nicoleanu a scris afară de Asachi între cei dintâi sonete în limba română. Prin viața și tonul elegiac al poeziei sale reamintește pe francezul *Alfred de Musset*, care, se vede, l-a influențat.

Triumful spiritului nou în proză

Am văzut, cum Alecu Russo și preținii săi, îndeosebi Vasile Alexandri, s'au nizuit să pue limba noastră poetică pe baza limbei poporane desgroată în poeziile poporului. Vom vedea, cum prin aceste silințe, cari stau în legătură cu marile idei ale vremii se va forma limba noastră poetică, care în poezia epică de mai târziu și-a ajuns forma definitivă prin creațiunile poetice ale lui Alexandri, iar în cea lirică Eminescu a ticluit-o. La transformarea aceasta s'a mai ținut cont și de limba vechilor cronicari, precum și scrierilor noastre mai vechi.

În aceeaș vreme prin o analogă transformare trece și proza română. La formarea limbei și transformarea prozei noastre s'a ținut cont așisderea de limbajul poeziei poporane, cât și de al scrierilor noastre vechi, cari încep să fie tipărite, pentru ca să devie mai accesibile scriitorilor noștri. Laurian și Bălcescu încep a tipări monumente de limbă veche în al lor *Magazin istoric*, iar între 1852 și 1854 M. Kogălniceanu edă *Letopisețele țării Moldovei*. Nizuințele acestea au fost continuate nițel mai târziu de *Cipariu în Analetele sale* și Aron Pumnul în al său *Lepturariu românesc*. S'a găsit în publicatele documente o limbă naivă, simplă, viguroasă, frumoasă și în prima linie adevărat românească. Scriitorii noștri au admirat și imitat această limbă mlădioasă, au împrumutat dela cei vechi subiecte, punând bază noiei proze române. Așa au făcut alătura de Alexandri Kogălniceanu, Negruzzi, Russo, Bălcescu, Filimon și Odobescu, formând și modelând limba noastră literară.

Doctrina cea noua o exprimă întâiadată *Mihail Kogălniceanu*.

S'a născut în Iași, la 6 Septemvrie 1817 din o veche familie boerească. Primele învățături le primi în casa părintească, apoi în un penzion francez. La 1834 de domnul Mih. Sturdza u. trimis în Franța; mai apoi la Berlin. Aici făcu cunoștință cu bărbații mari ai Germaniei, cu naturalistul *Humboldt*, la a cărui cerere scrise în revista „Magazin für Litteratur“ un articol *despre limba și literatura română*. În acelaș an 1837 publică un studiu asupra Țiganilor. Pentru orientarea străinilor scrise și *Istoria Valachiei* (1837).

În țară s'a întors deci cu un renume literar. Colaboră aici la *Alăuta românească* a lui

Assachi, la 1840 înființă el foaia *Dacia literară*, mai scrise în *Profașirca*, *România literară*, *Steaua Dunării*. În *Dacia literară*, la care colabora *Negruzzi* și *Alexandri* lamuri el noua direcție literară: e lipsă de literatură originală cu subiecte românești într'o limbă îmbogațită de prin cronică și poezia poporană, e lipsă de o literatură, care să fie pentru toți Români. Dădă și pildă prin nuvela sa *Trei zile din istoria Moldovei*. *Dacia literară* însă nu peste multă vreme fu oprită, fiindcă publicase *Anul 1840 de Alexandrescu*.

Acum se întoarse Kogălniceanu la studiile sale de predilecțiune, istoria. El scoase *Arhiva românească*, în care reproduce „documente vechi, ce ar putea desluși istoria românească“.

În 1840 dimpreună cu Alexandri și Negruzzi e numit director al teatrului din Iași, când scrise câteva piese de teatru nepublicate, iar la 1843 e numit profesor de istoria națională la *Academia Mihăileană*, unde ține mult citatul Cuvânt introductiv (1843), ce ne reamintește pe Karamzin.

În acelaș timp e diplomatul de frunte. Ia parte la revoluția din 1848, la divanurile Ad-hoc, e ministru sub Cuza-Vodă și sub regele Carol, în care calitate ține discursuri memorabile, ca cel pentru improprietărirea țaranilor, *dorințele partidului național din Moldova* (1848), vorbirea ținută la Academia din prilejul aniversării a 25 ani dela înființare etc.

Kogălniceanu s'a ocupat mai mult cu istoria. Nuvela lui amintită e nuvelă istorică, el scrise *Istoria Valachiei* franțuzește, el publică în 1852—54 (a doua ediție amplificată în 1872) *Letopisețele*, iar în *Arhiva românească* arată metodelul, cum trebuie studiată istoria națională și marea ei importanță, când zice: „Să ne ținem de limbă, de istoria noastră, cum se ține un om în primejdie de-a se îneca, de prăjina, ce i-se aruncă spre scăpare.“

Istoria românească să ne fie mai ales cartea de căpetenie, să ne fie paladiul naționalității noastre. Într'însa vom învăța, ce-am făcut și ce trebuie să mai facem; printr'însa vom poseda viitorul, printr'însa vom fi Români, căci într'însa e măsura, prin care se poate ști, dacă un popor propășește sau dacă se napoiește. Întrebați deci istoria și veți ști, ce suntem, de unde venim și unde mergem, trecutul și viitorul; iată toată ființa noastră, iată mijlocul de a ne cunoaște“.

Însemnat a fost Kogălniceanu ca scriitor, ca orator, ca om de stat.

Infiunțele străine în partea primă a secolului XIX.

Când am studiat diferiții autori, am inzista. consecvent la datele dezvoltării lor intelectuale

Am amintit, ce școli au făcut și unde, ce autori au citit și'n ce limbă, ca astfel mai bine să ne putem da seama de felurilele elemente, cari constituie opera lor. Căci numai în felul acesta ne putem face o idee clară despre cultura, ce o reprezentau ei, *cei aleși* în sânul marelui neam românesc.

Doar cultura și literaturile diferitelor popoare prin o reciprocă influințare sunt strâns legate una de alta. Căci nu numai scriitorii unei epoci, ai unui popor se aseamănă în tendințele, în felul lor de a scrie și'n ideile, cari le exprimă în operele lor. Idei bunăoară, cari apar în literatura unui popor, află răsunet la grupuri de scriitori din deosebite țări. Acele idei generale, cari pornite din o țară, cuceresc și-si afla reprezentanți și la scriitorii celorlalte popoare, astfel de idei generale în expresia lor literară formează un anumit *curent literar*. Astfel de curent literar, care s'a putut observa în toate literaturile a fost d. e. *clasicismul*. Străbătând în literaturile diferitelor popoare e ridicat un atare curent literar pentru o vreme ca dogmă literară de un grup de scriitori, cari se'nrudesc în idei și'n felul de a scrie: astfel se nasc *școlile literare*. În această privință s'ar putea asemana un așa curent literar cu un fluviu puternic, ce străbate literatura universală, având mai mulți afluenți: școlile literare.

Am văzut, bunăoară, că mulți, aproape toți scriitorii, cari sunt la apogeul lor înainte de 1850 studiază în Franța, unde își însușesc cultura franceză și fac cunoștință cu literatura franceză.

Influența culturai franceze în principatele dunărene, cum știm, e cu mult mai veche. Luând pildă dela domnii fanarioți și boieri români de cu vreme începuseră să-si studieze băieții prin școlile înalte ale Parisului. Apoi în vremea și după așezarea primei revoluții țările românești fură inundate de emigrați francezi, cari învățau pe fii de boieri ideile cele nouă în limba franceză.

Crescuți sub influința culturai și literaturai franceze scriitorii români din partea primă a secolului 19. prin operele lor se fac ecoul ideilor umanitare franceze. Boliac, am văzut, e influențat de Lamartine (cit. Lamartin) și Lamennais (cit. Lamene), Grigorie Alesandrescu cunoștia și imita pe Boileau (cit. Boalo) și La Fontaine (cit. La Fonten), Nicoleanu e un Alfred de Musset (cit. Alfre dö Müse), iar Bolintineanu citise, precum și ceilalți pe Victor Hugo (cit. Hügo). Chiar scriitorul englez Byron (cit. Bair'n) era cunoscut din traduceri frațuzești. Russo și Bălcescu au scris chiar franțuzește.

Toți aceștii scriitori francezi, cari au aflat pe aceea vreme credincioși printre scriitorii noștri fac parte din *curentul romantic*.

Acest *romanticism* își are patria în Germania și în scurtă vreme își găsi reprezentanți în toate

țările Europei ca Franția, Anglia, Dania, Svedia, Polonia, Rusia, Ungaria. Romanticismul pretutindenea însemna regenerarea națională, nu numai a limbei și literaturai, ci și a politicei, societății. Toate acestea se voiau și în principatele dunărene nainte de 1850.

Isvoarele de inspirație ale romanticismului german erau: literatura poporană, naționalismul și trecutul. Toate aceste elemente și tendințe le vedem și în sufletul scriitorului român al vremii. Dar până la unirea principatelor ei aveau să reformeze societatea, statul, să facă politică înaltă, așa că netrăind mai aproape de țărani, fără a cunoaște bine cântecile și poesia poporană, tocmai elementul poporan românesc, le lipsește. Au fost ei prin scrierile lor niște agitatori ai marelor idei învățate din literatura franceză. Din cât s'a putut dela niște oameni, cari aveau năntea lor atâtea probleme, scrisera ce e drept și istorie națională, ca Bălcescu, începură publicarea de vechi documente istorice și ca Russo s'au interesat și de literatura poporană. Contimporanul și urmașul lor, Vasile Alexandri căută să termine aceea, ce ei numai începuseră

În decursul studiilor noastre am mai observat însă, că s'ar putea vorbi în acelaș timp și de o *influență rusească*, și adecă la scriitorii moldoveni și basaraboni, cari în urma diferitelor ocupații și multul contact cu Rușii cunoșteau și literatura rusească a vremii.

La Asachi am văzut *neologisme* cu formă rusească ca *epohă*, *melanolic*, *fermonial* și o predilecție pentru Tătari, Cazaci etc. Donici traduse Țiganiul lui Pușkin și imitează fabulele lui *Crilov*. Negruzzi traduce din Pușkin *Șahul negru* și dimpreună cu Donici *Satirile și Fabulele* lui Antioh Cantemir, iar M. Kogălniceanu ne reamintește în *Cuvânt introductiv la cursul de istorie națională* pe Rusul *Karamzin*.

Dar, influința rusească a fost numai un ce sporadic, un apendice al influenței franceze, fiindcă și amintiții scriitori ruși fuseseră influențați de Lamartine, La Fontaine și August Thierry (cit. Tieri).

Oa să fim compleți, trebue să amintim, că așa numiții scriitori poporali pe lângă influința literaturai latine — doar știm, că V. Aron din *Metamorphosele* lui Ovid și-a luat subiectul pentru *Pyram și Tisbe* — au stat sub influința *literaturai germane*. *Patima lui Cristos* de V. Aron e scrisă sub influința *Messiadei* lui Klopstock, Budai a avut modele germane la compunerea Țiganiadei, iar Barac a prelucrat multe ale sale din această literatură.

Tocmai aceste *influențe straine* ne dovedesc, că literatura română la începutul și în prima parte a secolului 19. e pe acelaș nivel cu celelalte literaturi europene ale popoarelor mari.

Ideile ivite în acele literaturi află ecou în literatura noastră, iar Românii se dovedesc un popor apt și doritor de cultură, care nu numai vrea să fie pas, ci chiar să ajungă pe națiuni, cari aveau o cultură cu mult mai veche, mai bogată. Că așa a fost, vom vedea în firul lecțiilor viitoare.

Notițe tipiconale

pentru praznicul nașterii și botezului Domnului

Luna lui Decembrie, 1906.

22. Vineri. — La 9 ore înainte de amiază se cetește *orcle împărătești*, începând cu: *Împărate ceresc. . . Sfinte Dumnezeule. . . Tatăl nostru. . . Veniți să ne închinăm. . .* Și se cetește ora I. III. VI. IX. și prânzândă. Fiecare oră se cetește astfel: După cei 3 psalmi și după Alilaia, zice strana stângă: *Doamne miluește*, de 3 ori; *Mărire și acum*; iar strana dreaptă cetește troparul înaintepăznuirii: *Scrisu-s'a oarecând Iosif*; apoi strana stângă: *Mărire, și acum*, și cetește al Născătoarei de Dumnezeu dela ora respectivă. După aceea îndată se cântă pe însuș glasul cele 3 stihiri din Mineiu; urmează parimia, apostolul și evangelia orei; apoi stihurile orei. *Sfinte Dumnezeule. . . Tatăl nostru. . .* și se cetește condacul înaintepăznuirii: *Fecioara astăzi. Doamne miluește*, de 40 de ori, *Cela ce în toată vremea: Doamne miluește*, de 3 ori, *Ccea ce ești mai cinstită. . .* Și se cetește rugăciunea orei. Apoi: *Veniți să ne închinăm*, și se trece la ora următoare. — După ora 9, se cetește fericirile, apoi: *Ceata cercască. . . Cred într'unul Dumnezeu. . . Slăbește, lasă. . . Tatăl nostru*, și condacul: *Fecioara astăzi*. După aceea zicem: *Fie numele Domnului*, de 3 ori și cântăm: *Cuvine-se cu adevărat*. — Iar Liturgie nu se face.

23. Sâmbătă. Seara se face *Vecernia mare*, la care nu cântăm nimic de ale învierii, ci toate numai ale sfinților părinți și ale înaintepăznuirii astfel: La *Doamne strigat-am*, a sfinților părinți gl. 6. *Arălatu-s'a marginilor lumii pomenirea strămoșilor*; și a înaintepăznuirii gl. 1. *Mai înainte să praznuim popoare nașterea lui Hristos* (caută la stihovna din 24 Decembrie). Mărire, gl. 6: *Daniil bărbatul doririlor*. Și acum, gl. 6: *Peștera bine te împodobeste*. — Stihovna înaintepăznuirii, gl. 2: *Casa Efratului* (caută la Dumineca înainte de nașterea Domnului). Mărire, gl. 2: *Bucurați-vă împreună proroci*. Și acum, gl. 2: *Iată acum s'a apropiat vremea*. După *Tatăl nostru*, troparul, gl. 2: *Mari sunt isprăvile credinții*; Mărire, și acum, gl. 4: *Scrisu-s'a oarecând*.

24. Duminecă înainte de nașterea Domnului; glas 6, a înv. 9. Dimineța la *Dumnezeu e Domnul*, troparul învierii gl. 6: *Puterile îngeresti*. Mărire, *Mari sunt isprăvile credinții*; și acum, *Scrisu-s'a oarecând Iosif*. Ectenia mică. Șezândă părinților, gl. 4: *Întru părinți Dumnezeule*; Mărire, și acum, a doua șezândă a părinților, gl. 8, *Praznic de bucurie*. Ectenia mică: apoi a treia șezândă a părinților, glas 8: *Pe Ierem și pe Isac*; Mărire, *Din sinurile părințești pogorîndu-te*; și acum, *După datorie laudă de mulțămii*. Și antifoanele glasului 6 (de troparele învierii „Soborul îngeresc“ nu se face amintire în tipicul de București, că s'ar pune, ci după șezândă îndată pune antifoanele glasului; vezi la pag. 109). Prochimenul glasului. *Toată suflarea*. evangelia învierii a 9. *Învierca lui Hristos*, ps. 50. Mărire, *Pentru rug. apost.* Și acum, *Pentru rug. Născ.* Stih: *Miluește-mă Dumnezeule, și înviind Isus din mormânt*. Catavasii: *Hristos se naște*; după cântarea 8. *Ccea ce ești mai cinstită. . . Sfânt este Domnul Dumnezeul nostru*, și svetilna părinților și a înaintepăznuirii. La Laude, ale părinților glas 5: *Inaltăți glasul tău după adevăr Sioane; Vino Ilie, cela ce ai șezut oarecând*; (numai aceste). Mărire, glas 8: *Adunarea învățătorilor legii*. Și acum, *Preabinecuvântată ești*. Doxologia mare; troparul: *Scrisu-s'a oarecând Iosif*. — Iar *Liturgia sfântului Ioan Gură-de-aur* se cântă în această Duminecă împreună cu vecernia nașterii Domnului, astfel: După ce preotul a făcut proscomidia începe: *Binecuvântată este împărăția Tatălui*. Cetețul: *Veniți să ne închinăm*, și psalmul de seara. Ectenia mare. *Doamne strigat-am* pe glas 2, cu stihurile praznicului: *Veniți să ne bucurăm*, și celelalte. Intrare cu evangelia. *Lumină lină*. Prochimenul zilei: *Iată acum binecuvântați pe Domnul*. Parimiile praznicului după Mineiu. Apoi ectenia mică și *Sfinte Dumnezeule*. Prochimen gl. 1: *Domnul a zis către mine, Fiul meu ești tu*. Apostolul (Ivriei 1, 1—12) și evangelia (Luca 2, 1—20) ajunului. Ectenia: *Să zicem*, și a celor chiemați. Heruvicul, și cecialtă servire a Liturgiei sfântului Ioan Gură-de-aur. Irmos: *Cuvine-se*; priceasna: *Laudați*. Otpustul praznicului.

25. (†) Luni. Nașterea Domnului. Dimineța se cântă *Litia* praznicului și se face binecuvântarea pânilor; apoi cei 6 psalmi, și cealaltă rânduială a *utreniei* praznicului, după Mineiu. — Iar la vremea sa se săvârșește *Liturgia marchii Vasilie*, cu antifoanele praznicului; apost. și evang. prazu. Irmosul și priceasna praznicului. Și seara se cântă *vecernia mare*, după Mineiu, cu prochimenul mare, glas 7: *Cine e Dumnezeu mare?*

Iar în 26 și 27 Decembrie, se cântă slujba neschimbat cum se afla pusa în Mineiu.

31. Duminică după nașterea Domnului; gl. 7, a inv. 10. Ieșirea praznicului. Sâmbătă seara se cântă 2 stihiri ale învierii; Mărire a Duminicii după naștere, gl. 6: *Pomenire săvârșim*. Și acum, a praznicului gl. 2: *August singur stăpânind* (caut-o în 25). Stihovna învierii; Mărire, a Duminicii după naștere, gl. 2: *Pomenirea arhierilor*; Și acum, a praznicului gl. 4: *In peșteră te-ai sălășluit* (caut-o în 25). Troparul învierii, Mărire, *Binevestește Iosife*, Și acum, *Naștera ta*. — Dimineața, la *Dumnezeu e Domnul*, troparele ca aseară; șezăndeale învierii, și ceaialtă slujbă ca într'o Duminică de rând. Svetilna învierii și a praznicului. Laudele învierii; Mărire și acum, a praznicului, gl. 2: *Astăzi Hristos se naște* (caut-o în 25). Doxologia mare. Troparul: *Nașterea ta Hristoase*. Ecteniile și otpustul praznicului, pomenind și pe sfinții: David împăratul, Iosif logodnicul și Iacov fratele Domnului. — La *Liturgie*, fericirile învierii și ale praznicului din cântarea 9 a canonului (din 25 Decembrie). După intrare, troparul învierii, al nașterii și al Duminicii după naștere; condacul: *Fecioară astăzi* (numai). Apostolul și evangelia Duminicii înaintea botezului. Imrosul și priceasna praznicului. Otpustul Duminicii.

Luna lui Ianuarie, 1907.

1. (†) Luni. Tăierea împrejur a D. n. I. H. Sf. Vasilie cel mare. — Se cântă toată slujba neschimbat, cum se află la Mineiu. Și se face *Liturgia marelui Vasilie*, la care cântăm fericirile sfântului din cânt. 3, și ale praznicului din cânt. 6. După intrare, troparul praznicului și al sfântului; și condacul praznicului numai. Apost. și evang. praznicului. Imros: *De tine se bucură*; priceasna: *Lăudați*.

5. Vineri. Ajunul botezului. — La 9 ore dimineața se cetesc *orcle împărătești*, și după rugăciunea orei 9, se începe *Vecernia* împreună cu *Liturgia marelui Vasilie*. După rugăciunea amvonului se face sfințirea cea mare a apei.

6. (†) Sâmbătă. Botezul D. n. I. Hr. Dimineața se cântă *Litia* praznicului cu binecuvântarea pânilor; apoi cei 6 psalmi și ceaialtă rânduială a *utreniei* după Mineiu. *Liturgia* sf. Ioan cu antifoanele praznicului. Apost., evang., imrosul și priceasna praznicului. După rug. amvon. se face *sfințirea cea mare a apei*. — Iar seara la *vecernie* punem 2 stihiri ale învierii, 1 a praznicului și 1 a sfântului; Mărire, a sfântului; Și acum, a Născ. din Octoih. Intrare. Prochimenul mare, gl. 7: *Dumnezeul nostru în cer și pe pământ*. Stihovna învierii, Mărire a sfântului, Și acum, a praznicului. Troparul învierii, Mărire al sfântului, Și acum al praznicului.

7. † Duminică după botez; gl. 8, a inv. 11. Sf. Ioan Botezătorul. — La *Dumnezeu e Domnul*, troparele ca aseară; șezăndeale învierii și ceaialtă rânduială a Duminicii. Cătăvasii: *Fundul adâncului*; după cânt. 3, șezănda sfântului; după a 6, condacul și icosul sfântului după a-8, *Ceea ce ești mai cinstită*. Svetilna învierii a sfântului și a praznicului. Laudele învierii și ale sfântului; Mărire a sfântului; Și acum *Preabinecuvântată ești*. Doxologia mare, troparul învierii. — La *Liturgie*, fericirile învierii și ale sfântului din cânt. 3. După intrare, troparul învierii, al praznicului și al sfântului; condacul sfântului și al praznicului. Apostolul și evangelia sfântului. Imrosul și priceasna praznicului.

Cetelul.

Varietăți

Aviz. Prezidiul Casinei Române din loc ne roagă, să avizăm pe cei interesați, că Duminică în 17/30 Decembrie a. c. la 3 oare d. a. se va ține *licitațiunea foilor* în localitatea numitei Casine.

Adunarea generală a societății de lectură română din loc se va ține la 31 Decembrie v. (13 Ianuarie n.) la 3 oare după amiază în localul societății. Obiect al consultării și al pertractării va fi: 1. Raportul despre starea societății; 2. raportul casarului și 3. al bibliotecarului; 4. alegerea comitetului pe anul 1907; 5. statorirea bugetului pe anul 1907 și 6. eventuale propuneri. Caransebeș, 27 Decembrie 1906. *Marin* președinte.

Rectificare. În varietatea „Gimnaziu în Caransebeș” din nr. ultim al foii noastre s'a strecurat o greșală, pe care o rectificăm. Anume nu *economul Suciu, ci episcopul prim, d-l Nicolae Popoviciu, comerciant în Caransebeș*, a fost al patrulea reprezentant, orașenesc, care conștiu de ceea ce face, a votat în contra predării „fondului școlar gr. or.” pe seama înființându-l gimnaziu de stat în Caransebeș.

Aviz. Se aduce la cunoștință publică, că toate mobilele și celelalte obiecte aflătoare în Vila diecezană din Băile-Erculane se vor vinde la licitația, ce se va ține la fața locului Mercuri în 2 Ianuarie 1907 st. n. și în zilele următoare, observându-se, că cumpărătorii au îndată să solvească prețul de cumpărare și să grijască, ca obiectele cumpărate fără amânare să se transporteze din Vilă. Caransebeș în 20 Decembrie 1906. *Consistorul diecezan*.

Invitare. Corul vocal gr. or. rom. din Ghilad invitată cu toată stima la *Concertul împreunat cu dans*, ce să va aranjă Marți în 26 Decembrie st. v. (8 Ianuarie st. n.) în sala școlii conf. gr. or. rom. de băieți. Prețul intrării de persoană 60 fil.; de familie (3

persoane) 1 cor. 50 fil. Venitul curat e destinat fondului corului. Începutul la 7^{1/2} oare sara. Programul: conține piese de cor, declamațiuni și o piesă teatrală.

„**Floarea Darurilor**“. La 1-iu Ianuarie 1907 iese Nr. 1 din *Floarea Darurilor* alcătuită de N. Iorga cu următorul cuprins: O lămurire de N. Iorga. Din poeziile lui G. Barozzi. Din Charles d'Orléans. Din Giosuè Carducci. Câteva scrisori vechi. Din Leopardi. „Locandiera“ lui Goldoni. Un palat de al lui Brancoveanu, de N. Iorga. Cugetări de Jean Paul. Literatură populară. Cugetări. O poveste de Virgil Caravitan. Memoriile unui Polon despre epoca lui Guza și cei din-tău ani din domnia lui Carol I-ii. Talente necunoscute. Numărul 60 de bani. Se primesc abonamente pentru 24 de numere cu 15 lei în România, 15 coroane în Austro-Ungaria. Recomandăm cetitorilor noștri această revistă.

Mulțămită publică. Cu ocaziunea zidirii sf. biserici din Băsești, tractul Făgetului, au contribuit următorii credincioși: Doamna văduvă preteasă Maria Iclozan, 4000 cor., Nicolae Gheju din Răchita 80 cor., Adam Dumescu și Alexandru Damșa au donat piatra de lipsă la zidirea bisericii. Comuna a dăruit cărămida și năsipul. Adam Dumescu și Alexandru Damșa au cumpărat clopotul cel mare al bisericii cu prețul pe 1307 cor. Alexandru Mureșan, Leonte Mureșan, Leonte Damsa și Antonie Damșa au cumpărat al doilea clopot, cu prețul de 616 cor. Adam Dumescu, Alexandru Damșa și Nicolae Geju din Răchita au făcut scaunele bisericii pentru prețul de 700 cor. Doamna Maria Iclozan văduvă preteasă și Alexandru Mureșan au făcut pe iconostas: icoana răstignirii, înmormântării și învierii Domnului cu 36 cor. Toma Damșa a făcut icoana Domnului nostru Isus Hristos și icoana sfintei fecioare Maria cu 27 cor. Parascheva Mureșan a făcut 2 icoane ss. ap. Vartolomeiu și Varnava cu 16 cor. Petru Icobescu a făcut 2 icoane, ss. Arh. Mihail și Gavril cu 28 cor. Isaia Popoviciu a făcut 2 icoane, Cina de taină și Adormirea Născătoarei de Dumnezeu cu 32 cor. Petru Damșa a făcut 2 icoane, Sfinții Ap. Petru și Pavel cu 18 cor. Ioan Iclozan a făcut icoana sfântului Ioan Botezătorului cu 12 cor. Ioan Dumescu a făcut icoana sf. Ier. Nicolae cu 13 cor. Petru Lazarescu a făcut icoanele Apostolilor Andrei și Iacob cu 12 cor. George Marconescu a făcut icoana s. ap. Toma cu 6 cor. Adam Dumescu și Iosif Lazarescu au făcut icoanele sf. Arhangheli Mihail și Gavril din afară sub turn cu 40 cor. Pahomie Icobescu a făcut icoana Bunei Vestiri pe ușile împărătești cu 22 cor. Alexa Mureșan a făcut icoanele sfinților martiri George și Dimitrie cu 22 cor. Elena Damșa a făcut inscripțiunea „Cu noi este Dumnezeu“ afară deasupra ușii de cătră druin cu 4 cor. Petru Lazarescu a făcut 2 herovimi sus pe iconostas cu 14 cor. Elisaveta Mureșan și Anastasia Damșa au făcut icoanele Fuga la Egipt și Isus la fântâna Samaritencii cu 20 cor. Ana

Cornescu a făcut icoana sf. ap. Ioan cu 6 cor. Ioan Oarșu din Monostor a făcut icoanele a patru ap. cu 24 cor. Ianeș Dumescu a făcut icoanele a 2 apostoli cu 12 cor. Petru Neagu a făcut icoanele s. Ier. Ioan gură de aur, Danil în groapa leilor și sf. prof. Ilie pe ușile laterale dela altar cu 32 cor. Alexa Icobescu și Solia Jivan a făcut 2 icoane în altar Sfinții Ierarhii Ioan gură de aur și Vasile cel mare cu 36 cor. Nicolae Dragoescu a făcut icoanele sf. Ier. Atanasie și Grigorie cu 36 cor. Dl învățător pens. Alexandru Iclozan din Bichigi a donat icoanele sfinților Ierarhi Antonie și Eftimie în preț de 36 cor. Elisaveta Mureșan a făcut icoana sf. Arhidiacon Stefan în altar cu 12 cor. Dl Dionisie Feneș din Făget a donat icoanele Dumnezeu Tatăl și a celor 4 Evangeliști în preț de 80 cor. Alexandru Lazarescu a donat 4 candelieri mici în preț de 15 cor. Doamna Amalia Hammel a donat un măsaie pe prestol și perdele la ușile dela altar în preț de 12 cor. Anastasia Olariu a făcut icoanele Nașterea și Întimpinarea Dlui cu 11 cor. Ioan Mureșan (Romunița) a donat un apostol pe sașa bisericii cu litere străbune în preț de 17 cor. Alexandru Lazarescu a donat un Liturgier cu litere străbune în preț de 10 cor. Ludovic Rotkeopf din Făget a donat un policandru în preț de 48 cor. Iosif Lazarescu a donat o candelă la iconostas în preț de 7 cor. Doamna Clara Viener din Făget a donat un policandru de sticlă în preț de 50 cor. Dl Antonie Maier din Făget a donat o icoană în altar în preț de 10 cor. Domnișoara Octavia Jumanca a donat un măsaie frumos pe analog în preț de 6 cor. Talida Imbrea a donat 60 cor. ca ajutor la procurarea clopotului al doilea Parascheva Mureșan a donat 2 măsaie frumoase în preț de 6 cor. Doamna Dr. Olga Popoviciu din Făget a donat 2 sfeșnice mari pentru lumini în preț de 60 cor. Anuța Stoian din Răchita a donat Triodul cu litere străbune în preț de 30 cor. Doamna Balog din Făget a donat un policandru în preț de 10 cor. Frații Grim din Făget au donat un sfeșnic mic în preț de 10 cor. Doamna Popescu din Făget a donat un măsaie pe analog în preț de 5 cor. Anastasia Mureșan a donat un măsaie pe strană în preț de 12 cor. Văduva Rafila Icobescu a donat 2 măsaie și stihare pentru prunci în preț de 11 cor. Carol Robalt și soția Elena din Făget au donat 2 lumini mari cu pantlice, și 2 icoane rari împodobite cu auritură, în preț de 40 cor. Versavia Tomoni din Făget a donat un sfeșnic mic în preț de 10 cor. și 2 lăvoare de spălat în preț de 6 cor. András Vágó ospătar a donat pe sama bisericii suma de 20 cor. Deci și pe această cale, în numele comitetului parohial, se exprimă mulțămită pentru binevoitoarea jertfă, adusă pe scama bisericii noastre pofindu-le ca Dumnezeu să le înmulțească avutul, și să le răsplătească din darul său ceresc. Băsești la 2 Decembrie st. v. 1906. În numele comitetului parohial *Ilie Jumanca* învăț. și notarul comitetului.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință interesatilor, că „Gerboviceana” societatea comercială pe acții în adunarea generală ținută la 14-lea Iunie 1906 a hotărât pe baza §-lui 29, din Statutele sale

l i c u i d a r e a

ce cu aceia se aduce la cunoștință interesatilor, dar mai vătos a creditorilor, să-și însinue fiecare la subscrisa direcțiune cât mai curând eventualele pretențiuni, dar mai mult până în 6 luni socotite dela a 3-ia publicare a acestui anunț, căci altcum își pierd dreptul.

Gerboveț în 18 Decembrie 1906.

[78] 2—3

„Gerboviceana”

societate comercială pe acții,

Sub liquidare :

Dănilă Ciortus

membre în direcțiune.

Mihail Zunia

director executiv.

Direcțiunea societății pe acțiuni „Gloria” din Făget, în înțelesul concluzului adus de adunarea generală ținută în 24 Noembrie a. c. provoacă pe posesorii acțiunilor Nrii 101—130. 190—200. 223—259. 334—652- 655—1200. ca în decurs de 30 zile dela a 3-a publicare apărută în această foaie să solvească suma restantă de 30 cor. respective de 50 cor. pentru fiecare acție, căci la caz contrar față de respectivii se vor aplica dispozițiunile §-lui 12 din statutele societății și respective ale §-lui 170 din legea comercială.

Făget, 25 Decembrie 1906.

[81] 1—3

„Gloria”

societate comercială pe acții

Concurese

Conform decisului Venerabilului Consistor ddo 22 Septembrie a. c. Nr. 3465 B se eserie din oficiu concurs cu termen de 30 de zile pentru întregirea parohiei de clasa I din **Petroman**.

Emolumentele:

1. 1½ sesiune parohială cu un complex de 62 jugere 489 stâng. □, pământ arător, din care alegându-l preot va folosi numai ½ de sesiune până la depurarea datorilor ce însărcinează sesiunea folosită de răposatul preot Vincențiu Goiț.

2. Alegându-l preot are să poarte toate sarcinile după pământul ce-l folosește.

3. Locuința naturală în casa bisericii Nr. 372 cu grădină de 1118° □. Se observă, că reparaturile

Redactor responsabil: **Dr. Petru Barbu**.

interne: vâruirea resp. vâpsirea chibliilor, apoi facerea din nou a geamurilor sparte dela feresti și uși, cad în sarcina preotului ales.

4. Stola și birul uzuat.

Petițiile de concurs instruate conform prescrișelor statului organic bis. și regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial, au a se înainta oficiului protopresbiteral în Ciacova (comitatul Timiș)

Reflecții sunt poftiți a se prezenta cu prealabila încunoștințare a protopresbiterului tractual în vro Duminică sau sârbătoare, nu însă în ziua de alegere, în sf. biserică spre a-și arată desteritatea în cântare și oratoria bisericească.

Ciacova în 10 Noembrie 1906.

[79] 2—3

Ioan Pinciu

protoprezbiter.

Pe baza ordinațiunei Ven. Consistor diecezân ddo 16. Octomvrie 1906 Nr. 3979 ex 1906 se eserie concurs pentru ocuparea *parohiei* gr. or. rom. de clasa primă din **Moldova-nouă** (Boșneag) protopresbiteratul Bisericii albe cu termen de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în organul „Foaia Diecezană”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

1. Relut pentru sesiunea parohială, dela Societatea căilor ferate austro-ungare, 600 cor.

2. Dela Societatea Căilor ferate optsprezece metri lemne.

3. Stola și venitele usitate.

4. Cuartir liber în casa parohială cu șasă chilii și alte edificii laterale.

Parohul alegând este purtătorul oficiului parohial.

La materia Moldova nouă aparțin filialele Padina-Mateiu și Carlsdorf, fiind însă aici post de capelan sistematizat, parohul are venitele numai dela două părți de trei din materă, adică după usul de până acum.

Venitele scripturistice din materă compet numai parohului.

Reflecții la acest post vor dovedi, că au calificațiunea prescrișă pentru parohii de clasa primă și documentele le vor înainta comitetului parohial gr. or. rom. din Moldova nouă adresându-le Prea On. Oficiu Protopresbiteral al Bisericii albe la Iam.

Concurenții sunt poftiți a se prezenta în vro Duminică sau sârbătoare — cu prealabila învoire a protopresbiterului concerninte — în s. biserică, dar nici de cum în ziua alegerii. [80] 1—3

Moldova nouă la 22 Octomvrie 1906.

Traian Oprea m. p.

președinte.

Aurel Popoviciu m. p.

notar.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Tiparul și editura Tipografiei diecezane în Caransebeș.